DOĞUŞ ÜNİVERSİTESİ

Tüketici Hukuku Enstitüsü

2.

29 - 30 NOVEMBER 2012

TÜKETİCİ HUKUKU SEMPOZYUMU

SYMPOSIUM ON CONSUMER LAW

2. Tüketici Hukuku Sempozyumu

Ses Çözümleri ve Makaleleri

"Tüketici Hukuku Açıklamaları"

DÜZENLEYİCİLER

Av. Hakan TOKBAŞ (Tüketici Hukuku Enstitüsü Genel Başkanı)

Prof. Dr. Fehim ÜÇIŞIK (Doğuş Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı)

Organizasyon Komitesi

Tüketici Hukuku Enstitüsü

REKABET KURUMU

DOĞUŞ ÜNİVERSİTESİ

TC İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ

BİLGE

Av. Hakan TOKBAŞ
Tüketici Hukuku Enstitüsü Genel Başkanı

Prof.Dr. Fehim ÜÇIŞIK
Doğuş Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı

2. TÜKETİCİ HUKUKU SEMPOZYUMU SES ÇÖZÜMLERİ VE MAKALELERİ

"Tüketici Hukuku Açıklamaları"

Bilge Yayınevi
Ankara 2013

BİLGE Basım Yayım Tic. Ltd. Şti.

Hukuk Yayınları Dizisi - 205

ISBN: 978-605-5118-01-3

1. Baskı: Nisan 2013

BİLGE YAYINEVİ

Merkez : İlkiz Sok. No: 16/C Sıhhiye/ANKARA

Tel : 0 (312) 230 87 74 pbx - Fax Tel: 0 (0312) 230 87 73

Şube : Çağlayan Adliyesi C3 Blok Girişi - 3B/51 İSTANBUL

Tel : 0 (212) 375 75 75 - Dahili: 51199

www. bilgeyayinevi.com - bilgeyayinevi@hotmail.com

Dizgi ve Kapak: BİLGE Yayınevi

Her türlü hakkı **BİLGE Basım Yayım Tic. Ltd. Şti.**ne aittir. Adı geçen yayınevinin yazılı izni olmadan hiçbir bölümü ve paragrafı kısmen veya tamamen fotokopi, faksimile ve başka herhangi bir şekilde çoğaltılamaz.

Baskı: Sözkesen Tic. Ltd. Şti. - Tel: 0 (312) 395 21 10 - 395 59 07

Organizasyon Komitesi

Tüketici Hukuku Enstitüsü · REKABET KURUMU · DOĞUŞ ÜNİVERSİTESİ · TC İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ

Sponsorlar

protocol Tourism · Incentive · Congress · Meşe Yazılım www.meseyazilim.com · universal · KURUKAHVECİ MEHMET EFENDİ MAHDUMLARI · TÜGİS · ZİRVE OFSET Matbaacılık & Reklam Hizmetleri

Destekleyen Kuruluşlar

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ · ÜSKÜDAR BELEDİYESİ BAŞKANLIĞI

Konuşmacılar

1. Hâkim Candaş İLGÜN (Yargıtay 13. HD.)
2. Hâkim Ali Selman ERKUŞ (Yargıtay 13.HD.)
3. Prof. Dr. Ergun ÖZSUNAY (İstanbul Kültür Üniversitesi)
4. Prof. Dr. Turgut ÖZ (Galatasaray Üniversitesi)
5. Prof. Dr. Hakan PEKCANITEZ (Galatasaray Üniversitesi)
6. Prof. Dr. Şebnem AKİPEK (Ankara Üniversitesi)
7. Prof. Dr Evgen Gülçin GRASSİNGER (İstanbul Üniversitesi)
8. Prof. Dr. Güzin ÜÇIŞIK (Doğuş Üniversitesi)
9. Prof. Dr. Mustafa TOPALOĞLU (Beykent Üniversitesi)
10. Doç. Dr. Burak Özen (Marmara Üniversitesi)
11. Doç. Dr. Hanife ÖZTÜRK (İstanbul Kültür Üniversitesi)
12. Doç. Dr. Murat İNCEOĞLU (İstanbul Bilgi Üniversitesi)
13. Doç. Dr. Ümit GEZDER (Medeniyet Üniversitesi)
14. Yrd. Doç. Dr. Orhan KUZU (Doğuş Üniversitesi)
15. Yrd. Doç. Dr. Bünyamin GÜRPINAR (Beykent Üniversitesi)
16. Yrd. Doç Dr. Harun KILIÇ (Beykent Üniversitesi)
17. Yrd. Doç. Dr. Özlem TÜZÜNER (Okan Üniversitesi)
18. Yrd. Doç. Dr. Emrehan İNAL (İstanbul Üniversitesi)
19. Yrd. Doç. Dr. Okay DURMAN (Doğuş Üniversitesi)
20. Av. Aydeniz TUSKON (İstanbul Barosu Yönetim Kurulu Üyesi)
21. Avni DİLBER (Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Gn. Md. Yrd.)
22. Özgür Fatih AKPINAR (BTK Tüketici Hakları Daire Başkanı)
23. Nesih TANRIVERDİ (Kahramanmaraş İl TSHH Başkanı)
24. Ahmet KAVAK (Gıda ve Kontrol Genel Müdür Yardımcısı)
25. Şamil PİŞMAF (Rekabet Kurumu Rekabet Uzmanı)
26. Tuğçe KOYUNCU (Rekabet Kurumu Rekabet Uzmanı)
27. Aydın AĞAOĞLU (Tüketiciler Birliği)

ISBN 978 605 5118 01 3

BİLGE YAYINEVİ

Merkez:
İlkiz Sok. No: 16/C Sıhhiye-Ankara
Tel: 0 (312) 230 87 74 pbx
Faks: 230 87 73

BİLGE

Şube:
İstanbul Çağlayan Adliyesi
C3 Blok Girişi - No: 3B-51
0 (212) 375 75 75-Dahili: 51199

www.bilgeyayinevi.com bilgeyayinevi@hotmail.com

OTURUM 3: SEKTÖREL BAZDA TÜKETİCİ HUKUKU VE UYGULAMALARI-3

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Güzin ÜÇIŞIK (Doğuş Üniversitesi)

***Elektronik Mallar Sektöründe Tüketici Hukuku ve Uygulamaları*

1- Elektronik Mallar Sektöründe Tüketici Hukuku ve Uygulamaları
Yrd. Doç. Dr. Orhan KUZU (Doğuş Üniversitesi)
******"Tebliğcimiz, tebliğini zamanında göndermediği için bu kitapta yayımlanması mümkün olmamıştır. Tebliğcinin ses çözümleri için lütfen ilk bölüme bakın."***

***Eğitim Sektöründe Tüketici Hukuku ve Uygulamaları*

2- Vakıf Üniversitelerinin ve Vakıf Üniversitelerinden Yararlanan Öğrencilerin Tüketici Hukukunun Süjeleri Bakımından Değerlendirilmesi
Yrd. Doç. Dr. Özlem TÜZÜNER (Okan Üniversitesi)

***Gıda Sektöründe Tüketici Hukuku ve Uygulamaları*

3- Gıda Sektöründe Tüketici Hukuku ve Uygulamaları
Ahmet KAVAK (Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Gıda ve Kontrol Genel Müdür Yardımcısı)

Yrd. Doç. Dr. Özlem TÜZÜNER (Okan Üniversitesi)

Vakıf Üniversitelerinin Ve Vakıf Üniversitelerinden Yararlanan Öğrencilerin Tüketici Hukukunun Süjeleri Bakımından Değerlendirilmesi

Özet

4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un 4822 sayılı kanunla değişmesinden sonra, gerek tüketici, gerek hizmet tanımları kapsamları itibariyle genişlemiştir. Bu genişlemenin doğal sonucu, eğitim faaliyetinin, hizmet sunumu; vakıf üniversitelerinin sağlayıcı; bu üniversitelerden yararlanan öğrencilerin ise tüketici şeklinde vasıflandırılmasıdır. Böylece, öğrenciler ve veliler, birlikte veya ayrı ayrı, tüketici hukukunun koruyucu imkânlarından faydalanabilecektir.

Anahtar Kelimeler: Vakıf üniversitesi, öğrenci ve veli, tüketici, sağlayıcı

The Evaluatıon Of Prıvate (Foundatıon) Unıversıtıes And The Students Who Benefıt From Them Wıth Respect To The Subjects Of Consumerlaw

Abstract

Afterthe change of Lawon Consumer ProtectionNo.4077 with the Law No.4822, both consumer and service descriptions, wereexpandedat the scope. The natural result ofthis expansion may be listed as fallows. All the private training activities are qualified as provision of services.The foundation universities are providers. The students who benefitfrom those universities and their parents are qualified as consumers. Thus, thestudents and theirparents, together or separately, benefit fromthe opportunitiesprotective of the consumer law.

Keywords: Foundation university, student and parent, consumer, provider

I. Giriş

Vakıf yükseköğretim kurumu (vakıf üniversitesi), "doğrudan devlete bağlı olmayan, bir vakıf tarafından özerk olarak işletilen üniversitedir". Türkiye'de, vakıf üniversitesi, Yükseköğretim Kanunu'na[168] göre, Yük-

[168] RG. 6.11.1981, 17506; 2547 sayılı kanun.

seköğretim Kurulu'nun önerisi üzerine kanunla kurulur(YÖK. Ek m. 1 vd.). Vakıf üniversitelerini düzenleyen ek maddeler, 1982, 1983, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1995, 2001, 2004, 2008, 2009, 2010 yıllarında yapılan değişiklik kanunlarıyla oluşturulmuştur[169]. Bu üniversiteler, idare tarafından verilen öneriye bağlı olarak kanunla kurulur; ancak bir vakıf tarafından serbest rekabet ortamında özerk olarak işletilir. İlk defa 1984 yılında,Bilkent Üniversitesi ile ülkemiz vakıf üniversiteleriyle tanışmıştır. 1993-1994 yıllarında, Koç ve Sabancı üniversitelerinin kurulması üzerine, diğer sermaye grupları da, vakıf bünyesi içerisinde, yükseköğretim alanına yatırım yapmayı uygun görmüştür. Böyleceyükseköğretim sektörü yeni bir boyut kazanmıştır.

"Küresel düzeyde uygulamaya konulan neoliberal ekonomik politikaların bir sermaye birikimi alanı olarak gördüğü eğitim sektörünü dışarıda bırakacağı düşünülemez. Eğitim sektörü sahip olduğu ticarî kapasite ve yüksek düzeyde kâr hacmi ile özel sektörün ilgi duyduğu öncelikli alanlar içinde ve buna bağlı olarak liberal ekonominin özelleştirme uygulamaları listesinin başında bulunmaktadır"[170].Türkiye'de, 1990-2000 yılları arasında on dokuz; 2000-2012 yılları arasında, kırk altı vakıf üniversitesi kurulmuştur[171]. Bu artışın temelinde şu hüküm yer almaktadır: "Vakıflarca kurulacak yükseköğretim kurumları, bu kanunun 56'ncı maddesinde yer alan malî kolaylıklardan, muafiyetlerden ve istisnalardan aynen istifade ederler ve bunlar emlak vergisinden muaf tutulurlar" (YÖK. Ek. m. 7). Yine, bazı şartları sağlayan vakıf üniversitelerine devletin yardım imkânı getirilmiştir(YÖK. Ek. m. 18). Devlet tarafından yapılan yardımlarında söz konusu ivmeli artışı desteklediği düşünülmektedir.

Her yıl binlerce öğrenci, vakıf üniversitelerine kayıt yaptırmakta ve bu kurumlar vesilesiyle geleceklerini daha iyi organize etmeyi ümit etmektedir. Gazete haberlerinde, haklı olarak, kayıt yaptıracak öğrenciler,

---

169 Değişiklik kanunlarına, 24.9.2012 tarihinde, http://www.mevzuat.adalet.gov.tr/html/565.html adresinden erişildi.

170 Yıldız N.,Neoliberal Küreselleşme ve Eğitim, D. Ü. Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, S. 11, Y. 2008, s. 13-32, s. 21; 24.9.2012 tarihinde adresinden erişildi.

171 Bu bilgilere, 24.9.2012 tarihinde http://www.yok.gov.tr/content/view/532/, www.yok.gov.tr/katalog/katalog2011/yok_vakif_2011.pdfve http://tr.wikipedia.org/wiki/T%C3%BCrkiye'de_vak%C4%B1f_%C3%BCniversiteleri adreslerinden erişilmiştir.

üniversiteler için "velinimet" şeklinde telakki edilmektedir[172]. Vakıf Üniversiteleri Birliği, 2023 yılında kırk beş milyar liralık katkıyla beş yüz yetmiş beş bin Türk, altmış bin yabancı öğrenciye ulaşmayı hedeflediğini açıklamıştır[173]. Yükseköğretim Kurulu tarafından hazırlanan 2007 yılına ilişkin Vakıf Üniversiteleri Raporu'na göre, 1986 yılında vakıf üniversitelerine kayıtlı öğrenci sayısı, dört yüz yirmi altı iken; 2006 yılında doksan beş bin yedi düz seksen ikiye fırlamıştır. Öğrenci sayısındaki bu artış, gelirlerin de orantılı artışı anlamına gelmektedir.2005 yılında, Bilkent Üniversitesi'nin 176.368.891,00; Okan Üniversitesi'nin 5.759.815,00-TL geliri bulunmaktadır. Bilkent Üniversitesi gelirinin çok düşük bir oranını öğrencilerden elde ederken; Okan, Bilgi, Atılım, Çankaya gibi üniversiteler gelirlerinin %90'ından fazlasını öğrencilerden sağlamıştır[174].

Tüketici hukukunun önem ve gerekliliği, güçlüye karşı zayıfın korunması prensibine dayanmaktadır. Çekingen, bilgisiz, deneyimsiz, maddî olanak yoksunu tüketicinin, hak aramasının kolaylaştırılması amaçlanmıştır[175]. İktisat ilminde, tüketici hukukunun doğumu, kronik yüksek enflasyon ve gelir dağılımındaki adaletsiz politikalar neticesinde talep eğrisinin çarpıklaşması; talep düşünce, arzın da kalitesizleşmesi şeklinde açıklanmaktadır[176]. Hem tüketici, hem de girişimci fayda odaklı, rasyonel

---

[172] Zaman gazetesi, 3.7.2012, Bu yıl kayıt yaptıracak öğrenciler üniversiteler için 'velinimet' oldu; 24.9.2012 tarihinde http://zaman.com.tr/haber.do?haberno=1325480&title=bu-yil-kayit-yaptiracak-ogrenciler-universiteler-icin-velinimet-oldu adresinden erişildi.

[173] Arat Ş., Hürriyet Gazetesi, 12.4.2012, Vakıf üniversitelerinin hedefi: 2023'e kadar 575 bin öğrenci; 24.9.2012 tarihinde http://www.hurriyet.com.tr/gundem/20326250.asp adresinden erişildi.

Öz T., Tüketici Hukuku Bakımından Genel İşlem Şartları, İKÜ Hukuk Fakültesi Dergisi, No:34, C. 1, S. 1-2, Y. 2002/Haziran, s. 128-151, s. 135; 24.9.2012 tarihinde http://www.iku.edu.tr/EN/iku_gunce/HukukC1S1_2/HukukGunceC1S1_128.pdf adresinden erişildi.

Özsunay E.,AB Hukukunda Tüketici Kredileri, İKÜ Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 3, S. 1-2, Y. 2004/Aralık, s. 49-64, s. 52; 24.9.2012 tarihinde http://www.iku.edu.tr/userfiles/20120425015637498.pdf adresinden erişildi.

[174] Yükseköğretim Kurulu tarafından hazırlanan 2007 yılına ilişkin Vakıf Üniversiteleri Raporu'na 24.9.2012 tarihinde http://www.univder.org/vakif_rap.pdf adresinden erişildi. Bkz. S. 23-25. Bu rakamlara meslek yüksekokulu öğrencileri dâhil değildir.

[175] Zevkliler A., Türkiye'de Tüketici Sorunlarının Özel Bir Yasa İle Düzenlenmesi, Türk İsviçre Hukuk Günleri Banka ve Tüketici Hukuku Sorunları Sempozyumu, İstanbul, 2010, s. 1-17, s. 3.

Aynı yönde bkz. Doğu E., Tüketicinin Korunması, Ankara, 1975, s. 29.

[176] Ferman M., Tüketicinin Korunması Meselesine Gelişimci Bir Yaklaşım, İstanbul, 1993, s. 34-37.

tavırla hareket etmekte; kısacası, her iki taraf da faydasını maksimize etme eğilimindedir[177]. Tüketici ve girişimci arasındaki menfaat çatışması özellikle ikinci dünya savaşından sonra artmış; sözleşme özgürlüğüne müdahale edilmesi ve sözleşme adaleti uğruna sözleşme özgürlüğünün feda edilmesi gereği hissedilmiştir[178].

Ekonomik bakımdan böylesine dev hacimli yükseköğretim sektöründe de, süjelerin hukukî kimlikleri belirlenmeli, böylece hukuk güvenliği ve hak arama hürriyeti işler hâle getirilmelidir. Bu noktada, Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun[179] yol gösterici olacaktır. Özellikle, 4077 sayılı kanunun 4822 sayılı kanunla değiştirilmesi üzerine, tüketici, sağlayıcı ve hizmet tanımlarının genişletilerek[180] değiştirilmesi[181] önemli bir avantaj olarak gündemde yerini bulmaktadır (TKHK. m. 3). Aşağıda, tüketici hukuku bağlamında, vakıf üniversitelerinin ve vakıf üniversitelerinden yararlanan öğrencilerin hukukî kimlikleri tartışılacak; ulaşılan görüşe göre sonuç kısmı kaleme alınacaktır.

II. Vakıf Üniversitelerinin Değerlendirilmesi

Öncelikle vakıf üniversitelerini düzenleyen ek maddelerden bazılarına değinilmelidir. "Kurulacak yükseköğretim kurumu, vakıf tüzelkişiliği dışında ayrı bir tüzel kişiliğe sahip olur"(YÖK. Ek. m. 6)."Vakıf tüzelkişiliğinin herhangi bir şekilde nihayete ermesi halinde, vakıf yükseköğretim kurumu tüzelkişiliği devam eder"(YÖK. Ek. m. 15)."Vakıfça kurulacak yükseköğretim kurumlarındaki akademik organlar, Devlet yükseköğretim kurumlarındaki akademik organlar gibi düzenlenir ve onların görevlerini yerine getirir" (YÖK. Ek. m. 8).Anılan hükümler, vakıf üniversitelerinin, kendilerini kuran vakıftan ayrı bir tüzel kişiliği haiz olduğunu göstermektedir. Böylece vakıf üniversitesi ile vakıf kavramı ayırt edilmiş; uygulamada kullanılan özel üniversite tabirindeki ironi açıklığa kavuşturulmuştur.

---

[177] Dilek S., Tüketici Teorisinin Matematiksel Açıklamaları, İstanbul, 2011, s. 1.

[178] Atamer M. Y., Tüketici Hukukunun Gelişimi: Dünü, Bugünü ve Yarını, Tüketicilerin Korunması Semineri, 2-4 Kasım 2006 Ankara, Editör: Ceylan Ebru, Ankara, 2007, s. 1-32, s. 1-2.

[179] RG. 8.3.1995, 22221; 4077 sayılı kanun.

[180] Tuskan A. A.,4822 Sayılı Kanun İle Değişik 4077 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ve Uygulama Yönetmelikleri, İstanbul Barosu Dergisi, C. 80, S. 6, Y. 2006, s. 2511-2519, s. 2513; 24.9.2012 tarihinde, http://www.istanbulbarosu.org.tr/yayinlar/BaroDergileri/ibd/20066/ibd20066112.pdf adresinden erişildi.

[181] RG. 14.3.2003, 25048; 4822 sayılı kanun.

Doktrinde, eski hukuka tabi vakıfların ikiye ayrıldığı; büyük bir kısmının bir tüzel kişilik, mazbut vakıflar tüzel kişiliği içinde eridiği; az bir kısmının ise, Vakıflar Genel Müdürlüğü vesayetinde kendi yönetimini haiz olduğu açıklanmıştır. Bu açıklamalara, mütevelli kavramı eklenmiştir. Mütevelli, esasen eski hukuka tabi vakıflardan kendi yönetimini haiz olanlar için kullanılan bir terimdir; ancak son günlerde ...vakıf üniversitesi yönetimlerini perdelemek için kullanılmaktadır[182].

Doktrinde, hizmet konusu, tüketici hukuku kapsamında ayrıntılı olarak incelenmiştir. Hizmet piyasasındaki en önemli eksiklik şeffaflıktır (*la tranparencedumarché*); çünkü sağlayıcıların politika üzerinde kuvvetli etkileri (*une forte incidence*) bulunmaktadır[183]. "Giderek artan, arttıkça da çeşitlilik ve karmaşık bir yapı kazanan hizmet, tanımlanması güç bir kavram hâlini almıştır". 4822 sayılı kanunla değiştirilmesinden sonra 4077 sayılı kanundaki hizmet tanımı genişlemiştir. "Bir ücret veya menfaat karşılığında yapılan mal sağlama dışındaki her türlü faaliyet" ifadesi getirilmiştir. Bu tanımla değişiklikten önceki metinde yer alan "bedenî ve/veya fikrî faaliyetler" ibaresi terk edilmiştir. Kanun koyucu, hizmet mesajını en kapsamlı şekilde iletmeyi amaçlamıştır[184]. Artık bedenî veya fikrî çalışmanın ağır basması şartı aranmaksızın emtia sağlama dışındaki her türlü ivazlı faaliyet hizmet sayılmaktadır. Öyleyse, vakıf üniversiteleri tarafından yürütülen yükseköğretim faaliyetinin, ivazlı olduğu ölçüde hizmet kapsamında mütalaa edilmesi zorunludur.

"Eğer hizmet satışını amaçlayan sözleşmenin öteki tarafı tüketici niteliğine sahip ise, ona hizmet sunan kişi ister tacir olsun, ister esnaf yasa anlamında satıcıdır"[185]. Bu cümlede ifade edilmek istenen, sağlayıcının, kanunda, kamu tüzel kişileri de dâhil olmak üzere geniş spektrumlu düzenlendiğidir. Dolayısıyla, yükseköğretim hizmeti sunan kurumun vakıf

---

[182] Hatemi H., Tüzel Kişiler, Kısa Ders Kitabı, 2011-2012, İstanbul, s. 18.

[183] La politique à l'égard des consommateurs au cours des dix dernières années,Rapport du comité de la politique à l'égard des consommateurs, Paris, 1983, p. 50, 51.

[184] Yıldırım A., Mesafeli Sözleşmelerde Tüketicinin Korunması, İstanbul, 2009, s. 95. 4822 sayılı kanunla değiştirilmesinden sonra 4077 sayılı kanundaki hizmet tanımının hâlâ değiştirilmesi gerektiği yönünde bkz. Baykan R., Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun Eksik ve Aksak Yönleri ile Tadiline İlişkin Çözüm Önerileri, İstanbul, 2008, s. 23, 24. Aynı yönde bkz. Deryal Y., Tüketici Hukuku, Ankara, 2008, s. 78, 82.Çınar Ö., Tüketici Hukukunda Haksız Şartlar, İstanbul, 2009, s. 41, 42.Aslan Y., Tüketici Hukuku Dersleri, Ankara, 2010, 43, 49, 50. Aslan Y., Tüketici Hukuku (En Son Değişiklikler ve Yargıtay Kararları Işığında), Ankara, 2006, s. 15, 25.

[185] Zevkliler A., Açıklamalı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun, Ankara, 2001, s. 54, dpn. 14b ve 14c.

üniversitesi statüsünde bulunması, sağlayıcı olarak nitelenmesine engel değildir.

Doktrinde, önceleri, hizmet örneklerinde, özel eğitim sektörüne yer verilmemiş; banka, sigortacılık, seyahat, otel ve lokanta gibi sektörlere değinilmiştir[186]. Daha sonra, kanundaki hizmet tanımının genişlemesine paralel olarak, eğitim kurumları, hizmet sektöründe mütalaa edilmiştir[187]. Benzer şekilde, yükseköğretim kurumları, hizmet sektörünün bir elemanı değerlendirilmiş; bu kurumlardaki eğitim hizmeti, diğer hizmetler gibi, heterojen, ayrılmaz, gayri maddî ve dayanıksız sıfatlarıyla betimlenmiştir[188].

Yine, vakıf üniversiteleri tarafından sunulan eğitim, hizmet tanımının içinde kabul edilmiştir. Eğitim sözleşmeleri, tüketici işlemleri arasında sayılmıştır[189].

Yargıtay'ın da, doktrindeki görüşlerle aynı yönde bir içtihadı bulunmaktadır. "Somut uyuşmazlıkta davacı (sağlayıcı-satıcı) davalıya (tüketici-alıcı) eğitim hizmeti sattığı ve taraflar arasındaki ilişkinin 4077 sayılı yasa kapsamında kaldığı anlaşılmaktadır" cümlesiyle, özel okula ödenecek eğitim ücreti davasında tüketici mahkemesinin görevli olduğunu karara bağlamıştır[190]. Bu kararda, her ne kadar, özel okul ile öğrenci/veli arasındaki sözleşmenin taraflarını satıcı-alıcı şeklinde tanımlamak isabetli olmasa da, tarafların tüketici ve sağlayıcı olarak belirlenmesi önem arz etmektedir.

III. Öğrencilerin Değerlendirilmesi

Tam ehliyeti haiz olan öğrenciler veya duruma göre onların velileri, vakıf üniversitesi sözleşmesinin tarafı olmaktadır. Tüketici, ticarî veya meslekî olmayan amaçla satıcı veya sağlayıcıyla hukukî ilişki kuran taraftır. 4077 sayılı kanunun değiştirilmesinden önce, tüketici tanımında "özel amaç" ibaresi kullanılmaktaydı. Artık "ticarî veya meslekî olmayan

---

[186] Zevkliler, 2001, s. 58, 92.

[187] Aslan, 2010, s. 27. Aslan, 2006, s. 51.

[188] Yelkikalan N./Sümer B./Temel S., Fakültelerin Değerlendirilmesinde Öğrenci Algılamaları: BİGA İktisadî ve İdarî Bilimler Fakültesi Öğrencileri Üzerine Araştırma, Selçuk Üniversitesi Karaman İ.İ.B.F. Dergisi, S. 10, Y. 9 (Haziran 2006), s. 144-160, s. 146, 147; 24.9.2012 tarihinde http://iibfdergi.kmu.edu.tr/userfiles/file/haziran2006/11.pdf adresinden erişildi.

[189] Kara, s. 5.

[190] Yarg. 13. HD.,2007/15314 E., 2008/4565 K., T. 2.4.2008; 24.9.2012 tarihinde http://www.turkhukuksitesi.com/showthread.php?t=65156 adresinden erişildi.

amaç" ifadesi benimsenmekle, daha kapsayıcı bir tanım yöntemi tercih edilmiştir[191]. Tüketici kavramı, yalnızca işlemin girişimci karşısındaki tarafı değil; aynı zamanda hizmetten yararlanan yakın akraba, misafir ve diğer çevreyi de içerir[192]. Bu anlamda, maddî hukuk ve usul hukukunun elverdiği ölçüde, öğrenci ve veli, birlikte veya ayrı ayrı, tüketici hukukundan yararlanabilir.

Doktrinde, özel okul sözleşmesi irdelenmiş: bu sözleşmenin, isimsiz sözleşmelerden karma sözleşme kategorisinde bulunduğu; vekâlet, eser, kira, satım ve saklama sözleşmelerine ilişkin edimler ihtiva ettiği sonucuna varılmıştır[193]. Kredi veren ve tüketici arasındaki güçlü zayıf ilişkisi ise, psikolojik yönden, tüketme tutku ve ihtiyacı şeklinde açıklanmıştır[194]. Uygulamada vakıf üniversitesi sözleşmelerinin pazarlık usulüyle akdedilmediği; sayısı belirli olmayan öğrencilere/velilere imzalatılmak üzere vakıf üniversitesi tarafından tek taraflı olarak düzenlendiği, herkesçe malum olan bir sosyal vakıadır. Bu bakış açısıyla, vakıf üniversitesi sözleşmelerinin iltihakı (katılmalı) sözleşme teşkil ettiği; hiçbir şekilde bireysel sözleşme olarak nitelendirilemeyeceği kesindir. Öğrenci veya veli, iltihak ettiği sözleşmenin kendi çıkarlarını ön plana çıkarmadığını fark etse bile, eğitim almak veya çocuğunun eğitim alması kaygı ve tutkusuyla, bu sözleşmeyi kabul etmiş olmaktadır. Buradaki tahsil görme tutkusu, kredili alışveriş tutkusundan daha fazla korunmaya değer karşılanmalıdır. Evleviyet prensibi gereği, vakıf üniversitesi ve öğrenci/veli arasındaki ilişkinin, psikolojik yönden de, tüketici hukukuna dâhil edilmesiuygun düşmektedir.

IV. Sonuç

Sosyal adaleti ve sosyal barışı sağlamayı hedef tutan kanunlardan biri de 4077 sayılı kanundur[195]. Vakıf üniversiteleri ve bunlardan yararla-

---

[191] Deryal, s. 65. Çınar, s. 35. Makaracı A., Taşınır Mallara İlişkin Kampanyalı Satım Sözleşmesi, Ankara, 2007, s. 29.Ruhi A. C., Sözleşmeler Hukuku, Ankara, 2011, s. 1141.Aslan, 2010, s. 5, 7. Aslan, 2006, s. 30, 31.

[192] Aslan, 2006, s. 36. Aslan, 2010, s. 9, 19.

[193] Ferman M., Tüketicinin Korunması Meselesine Gelişimci Bir Yaklaşım, İstanbul, 1993, s. 114-119. Yatılı öğrencinin özel okulla yaptığı sözleşmenin pansiyon sözleşmesi manasında suigeneris akit olduğu yönünde bkz. Kuntalp E., Karışık Muhtevalı Akit, Ankara, 1971, s. 83, dpn. 276; 30.9.2012 tarihinde http://auhf.ankara.edu.tr/auhf-yayinlari-arsivi/erden-kuntalp/karisik-muhtevali-akit/karisik-muhtevali-akit-kitabin-tamami.pdf adresinden erişildi.

[194] İnal T., Tüketici Kredileri ve Tüketici Kredisi Sözleşmeleri, İstanbul, 2002, s. 33.

[195] Kılıç H./Kılıç J., Kredi Kartından Doğan Uyuşmazlıkların 4822 Sayılı Yasa Kapsamında Yapılan Düzenleme Çerçevesinde Değerlendirilmesi, Ankara Barosu

nan öğrenciler tüketici hukuku kapsamında değerlendirilmekle, aynı amaçlara hizmet eden pek çok olumlu sonuç ortaya çıkmaktadır. Aslında, tüketicinin korunması ve eğitilmesi, bu şekilde tüketicilerin bilinçlendirilmesi bakımından devlet okulu olsun, özel okul olsun bütün eğitim öğretim kurumları en önemli araçların başında sıralanır[196]. Her yaşta tüketicileri eğitmek ve korumak için araç tayin edilen okullar arasında yer alan vakıf üniversitelerinin, aynı zamanda hizmet sağlayıcı sıfatıyla tüketicinin davalısı kimliğine bürünmesi ironi yaratmıştır. Vakıf üniversiteleri ve öğrenciler, tüketici hukuku kapsamında değerlendirilmeseydi, Türk Borçlar Kanunu'nun[197] genel hükümlerine başvurmak; özellikle, satış ve eser sözleşmelerine ilişkin hükümlerden vakıf üniversitesi sözleşmesinin bünyesine uygun düştüğü ölçüde kıyasen yararlanmak gerekirdi[198]. Hiç kuşkusuz, genel hükümler olasılığı, vakıf üniversitesine oranla zayıf durumda olan öğrenci ve velileri korumaya kâfi gelmeyecek; sosyal adalet beklentisini de sağlamayacaktır.

Vakıf üniversiteleri sağlayıcı, bunlardan yararlanan öğrenciler de tüketici olduğuna göre, öğrenci-tüketiciler, öncelikle, bilgi edinme, seçme, temsil edilme, eğitilme, temel gereksinimlerinin giderilmesi, sağlıklı ve güvenli bir çevrede eğitim görme, zararlarının tazmin edilmesini isteme haklarının doğal sahibidir[199]. Tabii ki, öğrenci ve velilerin, satış özendiri-

---

Dergisi, Y. 2003, S. 4, s. 93-105, s. 93; 24.9.2012 tarihinde http://www.ankarabarosu.org.tr/siteler/ankarabarosu/tekmakale/2003-4/5.pdf adresinden erişildi.

196 Babaoğul M./Şener A., Tüketici Yazıları (I), Ankara, 2007, s. 7, 8; 24.9.2012 tarihinde http://www.tupadem.hacettepe.edu.tr/tuketici_yazilari1.pdf adresinden erişildi.

Tüketicinin Korunması Özel İhtisas Kurulu Raporu (Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı), Ankara, 2001, s. 18-22; 24.9.2012 tarihinde www.dpt.gov.tr/DocObjects/Download/3515/oik557.pdfadresinden erişildi.

197 RG. 4.2.2011, 27836; 6098 sayılı kanun.

198 Nitekim Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'dan önce, tüketicinin satıcı ve imalatçıya karşı korunması için, satış ve eser sözleşmesi hükümlerine doğrudan başvurulması önerilmekte; ancak bunun yeterli olmadığı dile getirilmekteydi. Bkz. Erdem G., Memleketimizde Tüketicinin Korunması Konusundaki Kanunî Mevzuat Hükümleri ve Tüketicinin Durumu, Tüketici Sorunları Semineri (20-22 Mayıs 1970), Ankara, 1971, s. 17- 39, s. 36, 37.

199 Sekiz temel tüketici hakkı için bkz. Ankara Barosu Başkanlığı Tüketici Haklarını Koruma ve Rekabet Hukuku Komisyonu, Tüketici Hukuku, Ankara, 2000, s. 5; 24.9.2012 tarihinde, http://www.ankarabarosu.org.tr/Siteler/1940-2010/Kitaplar/pdf/until2007/thukuku.pdf adresinden erişildi.

Cengiz E., Tüketicinin Korunması, 4822 Sayılı Kanun İle Değişik 4077 Sayılı Kanun ve Yargı Kararları, İstanbul, 2007, s. 8,9.

Kara İ., Tüketici Hukuku, s. 1; 24.9.2012 tarihinde, http://www.bursabarosu.org.tr/paylasim/File/dosyalar/2012/tuk_hukuku_2502012/2_tuketicinin_korunmasi_hukuku_hakim_ilhan_kara.doc adresinden erişildi.

ci reklâmlara ve saldırgan pazarlama yöntemlerine karşı korunması icap etmektedir[200].

Diğer taraftan, vakıf üniversitelerinin *web* sitelerinde, öğrencilerin ders seçtikleri, notlarını öğrendikleri, öğretim üyeleri ile iletişime geçtikleri herkesçe bilinmektedir. Bu tür hizmetlerin ayıplı ifasının çözümünde, mesafeli hizmet ifası kurumuna başvurulmalıdır. Çünkü "ticarî faaliyeti çerçevesinde hareket eden sağlayıcı, hizmet sunumlarından en azından önemli bir kısmını mesafeli hizmet sunumuna yönlendirmektedir"[201]. Böylece, ilgili kanun hükmü yeni bir uygulama alanı bulmaktadır (TKHK. m. 9/A).

Öğrencilerle vakıf üniversiteleri arasında akdedilen sözleşmedeki genel işlem koşulları da, haksız oldukları ölçüde, öğrencileri bağlamama yaptırımıyla değerlendirilir (TKHK. m. 6). Anılan kanun hükmü yanı sıra, Tüketici Sözleşmelerindeki Haksız Şartlar Hakkında Yönetmelik[202] de uygulama alanı bulmaktadır (m. 4-7). Çünkü öğrencilerle "görüşülmeden öncehazırlanmış"[203]iltihakı (standart) sözleşmenin, öğrencilere, müzakere ve pazarlık imkânı tanınmaksızın imzalatılması söz konusudur. Şu hâlde, "hizmetin niteliklerini tek taraflı olarak ve haklı bir sebep olmaksızın değiştirilebileceğine ilişkin şartlar" ve hizmetin sözleşme koşullarına uygun olup olmadığını tespit etme hakkını münhasıran sağlayıcıya veren şartlar haksız şart teşkil etmektedir[204].

Nihayet, tüketicinin hak aramak konusunda yaşadığı sıkıntılar, hukuk düzenini uzmanlık mahkemeleri yanı sıra, alternatif çözüm yolları

Koca G., Abonelik Sözleşmeleri (Tüketicinin Korunması Açısından), Ankara, 2005 (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), s. 6; 24.9.2012 tarihinde http://acikarsiv.ankara.edu.tr/browse/272/564.pdfadresinden erişildi.

200 Aldatıcı reklâmlar ve saldırgan promosyonlar hakkında bkz. İnal E., Reklâm Hukuku ve Aldatıcı Reklâmlar, İstanbul, 2000, s. 51-55.

201 Gezder Ü., İnternette Akdedilen Sözleşmelerde Tüketicinin Korunması, İstanbul, 2004, s. 59. Aynı yönde bkz. Ene S., Elektronik Ticarette Tüketicinin Korunması ve Bir Uygulama, İstanbul, 2002, s. 75.

202 RG. 13.6.2003, 25137.

203 Kanun'daki "eğer bir sözleşme şartı önceden hazırlanmışsa" (TKHK. m. 6/3) ifadesinin "tüketici ile görüşmelere başlanmadan önce" şeklinde anlaşılması gerektiği yönünde bkz. Öz, Genel İşlem Şartları, s. 146.

204 Özdamar N., 4822 Sayılı Yasa İle Değişik 4077 Sayılı Yasa'da Tanımlanan Konut Nedir?, TBB Dergisi, S. 55, Y. 2004, s. 317-331, s. 322; 24.9.2012 tarihinde http://portal.ubap.org.tr/App_Themes/Dergi/2004-55-95.pdf adresinden erişildi. Çınar, s. 203, 204. Ayrıca bkz. Deryal Y., Telekomünikasyon Piyasasında Uygulanan Sabit Ücretin Hukuka Aykırılığı, Terazi Hukuk Dergisi, Y. 2009/Ağustos, S. 4/36, s. 137-146; 24.9.2012 tarihinde http://yahyaderyal.net/index.php?link=20&id=11 adresinden erişildi.

üretmeye itmiştir[205]. Yukarıda anılan ihtilafların çözülmesi maksadıyla, öğrencilerin başvurabileceği adresler, tüketici sorunları hakem heyeti ile tüketici mahkemeleri şeklinde belirlenmelidir. Hemen belirtmek gerekli-dir ki, vakıf üniversitesi ücretleri hesaba katıldığında, doğrudan üniversi-teyle ilgili uyuşmazlıklarda tüketici hakem heyetleri uygulama alanı bulmayacaktır. Ancak servis veya yemek gibi hususlarda, "üniversite işti-raki" olarak adlandırılan ticaret şirketleri bakımından hakem heyetleri al-ternatif ve hızlı çözüm yolu teşkil edecektir. Tüketici sorunları hakem heyeti bakımından, öğrenciler, mahkeme safahatının bürokratik zorluklarından kurtulacak; tüketici mahkemeleri bakımından ise, uzman hâkimler tarafından yargılanmanın avantajını yaşayacaktır[206].

Maddî hukuka ve görevli mahkemeye ilişkin bu açıklamaların, öğrenci ve velinin tanıtım maksadıyla vakıf üniversitesiyle temasa geçtiği tarihten itibaren (*culpa in contrahendo* sorumluluğu dâhil olmak üzere) öğrencinin mezuniyetine kadar geçerli olduğu eklenmelidir[207].

Ulusal eğitim politikası tartışmalarında şöyle bir görüşe yer verilmiştir. "Özel vakıf üniversiteleri, eğitim niteliğinden ödün vermeden kurulmalıdır. Kimi serbest piyasa ekonomisi uygulayan ülkelerde de yükseköğretim paralı değildir"[208]. Bu çalışmada, hukukî kimliklerin tespit edilip, imkânların açıklanması neticesinde, öğrenci-tüketicilerin hak arama hürriyetlerinin aktifleşmesi; böylece, vakıf üniversitelerinde kârlılıktan ziyade eğitim kalitesine ağırlık verilmesi yönünde hukukî bir baskı ortamının oluşması temenni edilmektedir.

---

[205] Çağlar F., 4077 Sayılı Kanunla Ortaya Çıkan Tüketicinin Hak Arama Yolları, Ankara, 2001, s. 43 vd.

[206] Kara, s. 6. Pekcanıtez H., Tüketici Mahkemeleri, İstanbul Barosu Dergisi, Y. 1996, C. 70, S. 4-5-6, s. 141-162.
Önen Ergun, Türk Hukuku'nda Tüketicinin Korunmasına İlişkin Usuli Düzenlemeler, s. 105-112; 24.9.2012 tarihinde http://www.iku.edu.tr/TR/iku_gunce/GunceHukuk_Yeni_Sayilar/HukukC3_Sayi1_2/HukukC3Sayi12_105.pdf adresinden erişildi.

[207] Bulut U., Sözleşme Öncesi Görüşmelerden Doğan Sorumlulukta Tüketici Mahkemelerinin Görevine İlişkin Bir Yargıtay Kararı İncelemesi, Ankara Barosu Dergisi, Y. 2012, S. 2, s. 321-346; 24.9.2012 tarihinde http://www.ankarabarosu.org.tr/siteler/ankarabarosu/tekmakale/2012-2/13.pdf adresinden erişildi.

[208] Adem M., Ulusal Eğitim Politikamız Nasıl Olmalıdır?, Editör: Atılgan Doğan, Atatürk ve Türk Dili ve edebiyatı, Türk eğitimi ve Türk kültürü konusunda seçme yazılar, Ankara, 2006, s. 258-272, s. 269; 24.9.2012 tarihinde http://kitaplar.ankara.edu.tr/dosyalar/pdf/380.pdf adresinden erişildi.

KAYNAKÇA

I- ESERLER

Adem Mahmut, Ulusal Eğitim Politikamız Nasıl Olmalıdır?, Editör: Atılgan Doğan, Atatürk ve Türk Dili ve edebiyatı, Türk eğitimi ve Türk kültürü konusunda seçme yazılar, Ankara, 2006, s. 258-272; 24.9.2012 tarihinde http://kitaplar.ankara.edu.tr/dosyalar/pdf/380.pdf adresinden erişildi.

Aslan Yılmaz, Tüketici Hukuku (En Son Değişiklikler ve Yargıtay Kararları Işığında), Ankara, 2006.

Aslan Yılmaz, Tüketici Hukuku Dersleri, Ankara, 2010.

Atamer M. Yeşim, Tüketici Hukukunun Gelişimi: Dünü, Bugünü ve Yarını, Tüketicilerin Korunması Semineri (2-4 Kasım 2006), Ankara, Editör: Ceylan Ebru, Ankara, 2007, s. 1-32.

Babaoğul Müberra/Şener Arzu, Tüketici Yazıları (I), Ankara, 2007; 24.9.2012 tarihinde http://www.tupadem.hacettepe.edu.tr/tuketici_yazilari1.pdf adresinden erişildi.

Baykan Renan, Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun Eksik ve Aksak Yönleri ile Tadiline İlişkin Çözüm Önerileri, İstanbul, 2008.

Bulut Uğur, Sözleşme Öncesi Görüşmelerden Doğan Sorumlulukta Tüketici Mahkemelerinin Görevine İlişkin Bir Yargıtay Kararı İncelemesi, Ankara Barosu Dergisi, Y. 2012, S. 2, s. 321-346; 24.9.2012 tarihinde http://www.ankarabarosu.org.tr/siteler/ankarabarosu/tekmakale/2012-2/13.pdf adresinden erişildi.

Cengiz Emrah, Tüketicinin Korunması, 4822 Sayılı Kanun İle Değişik 4077 Sayılı Kanun ve Yargı Kararları, İstanbul, 2007.

Çağlar Fatma, 4077 Sayılı Kanunla Ortaya Çıkan Tüketicinin Hak Arama Yolları, Ankara, 2001.

Çınar Ömer, Tüketici Hukukunda Haksız Şartlar, İstanbul, 2009.

Deryal Yahya, Telekomünikasyon Piyasasında Uygulanan Sabit Ücretin Hukuka Aykırılığı, Terazi Hukuk Dergisi, Y. 2009/Ağustos, S. 4/36, s. 137-146; 24.9.2012 tarihinde http://yahyaderyal.net/index.php?link=20&id=11 adresinden erişildi.

Deryal Yahya, Tüketici Hukuku, Ankara, 2008.

Dilek Serkan, Tüketici Teorisinin Matematiksel Açıklamaları, İstanbul, 2011.

Doğu Engin, Tüketicinin Korunması, Ankara, 1975.

Ene Selda, Elektronik Ticarette Tüketicinin Korunması ve Bir Uygulama, İstanbul, 2002.

Erdem Gürsel, Memleketimizde Tüketicinin Korunması Konusundaki Kanunî Mevzuat Hükümleri ve Tüketicinin Durumu, Tüketici Sorunları Semineri (20-22 Mayıs 1970), Ankara, 1971, s. 17- 39.

Ferman Murat, Tüketicinin Korunması Meselesine Gelişimci Bir Yaklaşım, İstanbul, 1993.

Gezder Ümit, İnternette Akdedilen Sözleşmelerde Tüketicinin Korunması, İstanbul, 2004.

İnal Emrehan, Reklam Hukuku ve Aldatıcı Reklamlar, İstanbul, 2000.

İnal Tamer, Tüketici Kredileri ve Tüketici Kredisi Sözleşmeleri, İstanbul, 2002.

Kara İlhan, Tüketici Hukuku, 24.9.2012 tarihinde, http://www.bursabarosu.org.tr/paylasim/File/dosyalar/2012/tuk_hukuku_2502012/2_tuketicinin_korunmasi_hukuku_hakim_ilhan_kara.doc adresinden erişildi.

Kılıç Helin/Kılıç Jirhat, Kredi Kartından Doğan Uyuşmazlıkların 4822 Sayılı Yasa Kapsamında Yapılan Düzenleme Çerçevesinde Değerlendirilmesi, Ankara Barosu Dergisi, Y. 2003, S. 4, s. 93-105; 24.9.2012 tarihinde http://www.ankarabarosu.org.tr/siteler/ankarabarosu/tekmakale/2003-4/5.pdf adresinden erişildi.

Koca Güneş, Abonelik Sözleşmeleri (Tüketicinin Korunması Açısından), Ankara, 2005 (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), s. 6; 24.9.2012 tarihinde http:*//acikarsiv.ankara.edu.tr/browse/272/564.pdf adresinden erişildi.*

Kuntalp Erden, Karışık Muhtevalı Akit, Ankara, 1971, s. 83, dpn. 276; 30.9.2012 tarihinde http://auhf.ankara.edu.tr/auhf-yayinlari-arsivi/erden-kuntalp/karisik-muhtevali-akit/karisik-muhtevali-akit-kitabin-tamami.pdf adresinden erişildi.

Makaracı Aslı, Taşınır Mallara İlişkin Kampanyalı Satım Sözleşmesi, Ankara, 2007.

Önen Ergun, Türk Hukuku'nda Tüketicinin Korunmasına İlişkin Usuli Düzenlemeler, s. 105-112; 24.9.2012 tarihinde http://www.iku.edu.tr/TR/iku_gunce/GunceHukuk_Yeni_Sayilar/HukukC3_Sayi1_2/HukukC3Sayi12_105.pdf adresinden erişildi.

Öz Turgut, Tüketici Hukuku Bakımından Genel İşlem Şartları, İKÜ Hukuk Fakültesi Dergisi, No:34, C. 1, S. 1-2, Y. 2002/Haziran, s. 128-151; 24.9.2012 tarihinde http://www.iku.edu.tr/EN/iku_gunce/HukukC1S1_2/HukukGunceC1S1_128.pdf adresinden erişildi.

Özdamar Naci, 4822 Sayılı Yasa İle Değişik 4077 Sayılı Yasa'da Tanımlanan Konut Nedir?, TBB Dergisi, S. 55, Y. 2004, s. 317-331; 24.9.2012 tarihinde http://portal.ubap.org.tr/App_Themes/Dergi/2004-55-95.pdf adresinden erişildi.

Özsunay Ergun, AB Hukukunda Tüketici Kredileri, İKÜ Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 3, S. 1-2, Y. 2004/Aralık, s. 49-64; 24.9.2012 tarihinde http://www.iku.edu.tr/userfiles/20120425015637498.pdf adresinden erişildi.

Pekcanıtez Hakan, Tüketici Mahkemeleri, İstanbul Barosu Dergisi, Y. 1996, C. 70, S. 4-5-6, s. 141-162.

Ruhi Ahmet Cemal, Sözleşmeler Hukuku, Ankara, 2011.

Tiftik Mustafa, Türk Hukuku'nda Özel Okul Sözleşmesi, Ankara, 2005.

TuskanAlisbah Aydeniz, 4822 Sayılı Kanun İle Değişik 4077 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ve Uygulama Yönetmelikleri, İstanbul Barosu Dergisi, C. 80, S. 6, Y. 2006, s. 2511-2519; 24.9.2012 tarihinde, http://www.istanbulbarosu.org.tr/yayinlar/BaroDergileri/ibd/20066/ibd20066112.pdf adresinden erişildi.

Yelkikalan Nazan/Sümer Burcu/Temel Selin, Fakültelerin Değerlendirilmesinde Öğrenci Algılamaları: BİGA İktisadî ve İdarî Bilimler

Fakültesi Öğrencileri Üzerine Araştırma, Selçuk Üniversitesi Karaman İ.İ.B.F. Dergisi, S. 10, Y. 9 (Haziran 2006), s. 144-160; 24.9.2012 tarihinde http://iibfdergi.kmu.edu.tr/userfiles/file/haziran2006/11.pdf adresinden erişildi.

YıldırmAbdulkerim, Mesafeli Sözleşmelerde Tüketicinin Korunması, İstanbul, 2009.

Yıldız Naciye, Neoliberal Küreselleşme ve Eğitim, D. Ü. Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, S. 11, Y. 2008, s. 13-32; 24.9.2012 tarihinde adresinden erişildi.

Zevkliler Aydın, Açıklamalı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun, Ankara, 2001.

Zevkliler AYDIN, Türkiye'de Tüketici Sorunlarının Özel Bir Yasa İle Düzenlenmesi, Türk İsviçre Hukuk Günleri Banka ve Tüketici Hukuku Sorunları Sempozyumu, İstanbul, 2010, s. 1-17.

II- WEB SİTELERİ VE DİĞER KAYNAKLAR

http://iibfdergi.kmu.edu.tr

http://portal.ubap.org.tr

http://tr.wikipedia.org

http://zaman.com.tr

La politique à l'égard des consommateurs au cours des dix dernières années, Rapport du comité de la politique à l'égard des consommateurs, Paris, 1983.

www.ankarabarosu.org.tr

www.dpt.gov.tr

www.hurriyet.com.tr/

www.iku.edu.tr

www.istanbulbarosu.org.tr

www.mevzuat.adalet.gov.tr

www.turkhukuksitesi.com

www.univder.org

www.yok.gov.tr